

Studiehandleiding Professioneel Spreken

Onderdeel van Onderwijspraktijk B

Master Leraar VHO, minor Educatie en master Educatie en Communicatie

Cursusjaar: 2021-2022, Voorjaarssemester

Vakcoördinator: A. Wildmann (a.wildmann@uva.nl)

Docenten: Alet Wildmann en Edith Taal¹

¹ Opmerkingen om de studiehandleiding te verbeteren zijn altijd welkom. Stuur in dat geval een mailtje aan de opleidingscoördinator Lisette Timmer (opleidingscoordinator-ilo-fmg@uva.nl). Versie van de studiehandleiding: jan. 2022

Inhoud van deze studiehandleiding

1. Inleiding.....	2
2. Leerdoelen.....	2
3. Onderwijsvormen.....	3
4. Rooster.....	4
5. Toetsing.....	5
6. Voorbereiding workshop ‘Expressief en krachtig spreken’.....	6
7. Literatuur & materiaal.....	6

1. Inleiding

Het onderdeel Professioneel Spreken is bedoeld als ondersteuning van gezond stemgebruik en levendig- en effectief spreekgedrag in de beroepspraktijk van beginnende docenten. Onder begeleiding van twee ervaren logopedisten krijgen beginnende docenten handvatten aangereikt om hun stemgebruik te trainen en zo het risico op overbelasting van de stem te verminderen. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan de manier waarop de inhoud wordt overgebracht: boeiend, levendig en dynamisch. Er wordt geoefend met de ‘Vocal Tools’: Volume, Verstaanbaarheid, Timing, Tempo, Toonhoogte en Melodie.

Doel en plaats van de cursus in het studieprogramma

Professioneel Spreken is geen apart vak, maar wordt afgetekend bij Onderwijspraktijk B.

Blok 1	Blok 2	Blok 3
Pedagogiek en Algemene Didactiek A (3 EC)	Pedagogiek en Algemene Didactiek B (3 EC)	
Vakdidactiek 1 (9 EC)		
Onderwijspraktijk A (6 EC)	Onderwijspraktijk B (9 EC)	

Over de docenten

Alet Wildmann is logopedist sinds 1980. Ze is ruim 15 jaar werkzaam als stemdocent op de ILO-opleiding tot eerstegraads docent. Daarnaast werkt ze als stem-, en presentatiecoach voor *Vocal Toolbox* en heeft een praktijk in Nijmegen voor stemtherapie en coaching *Stemtraining.nl*.

Edith Taal is docent Spreken. Sinds maart 2021 is zij werkzaam op de ILO. Zij is tevens als docent Spreken verbonden aan de toneelschool van de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. Tijdens en na haar studie logopedie heeft zij zich toegelegd op het trainen van beroepssprekers. Eigenaar van trainingsbureau *TAAL, Voor sprekers met een bedoeling!*

2. Leerdoelen

Na het volgen van Professioneel Spreken kun je met het oog op je eigen stem en spreken:

- Bewuster je eigen stem en het spreken inzetten in de beroepspraktijk;
- De regie over je eigen houding, adem, stem en stemgebruik nemen en houden;
- Gebruik maken van de ingrediënten waarmee je met verve en overtuiging met de klas communiceert;
- Bewuster je stem zodanig inzetten dat het als instrument bruikbaar en gezond blijft.

3. Onderwijsvormen

Professioneel Spreken bestaan uit vier onderdelen, waarvan er twee verplicht zijn:

1. Hoorcolleges Gezond Spreken en Levendig Spreken (verplicht)
2. Workshop 'Expressief en krachtig spreken' (verplicht)
3. Individuele ondersteuning (facultatief)
4. Verdiepende workshop Storytelling (facultatief)

Hoor-/werkcollege Professioneel Spreken (verplicht)

Aan het begin van je studie, tijdens blok 1, vindt er één hoor-/werkcollege Professioneel Spreken plaats. Dit is een interactief college, waar informatie en oefening elkaar afwisselen. Hier krijg je achtergrondinformatie over gezond stemgebruik, zoals de werking van de stembanden, de wisselwerking tussen houding, adem en stem, en tips om overbelasting van je stem te voorkomen. Daarnaast word je jezelf bewust van de ingrediënten van levendig spreken. Het college vindt plaats op 23 of 30 september, afhankelijk van in welke groep je zit.

Workshop 'Expressief en krachtig spreken' (verplicht)

Naast het hoor-/werkcollege volg je de workshop 'Expressief en krachtig spreken'. Tijdens deze workshop werk je aan gezond stemgebruik, spreekhouding, groot volume, levendig lesgeven en de boodschap pakkend kunnen overbrengen in communicatie met de leerling. Je geeft een miniloes van een paar minuten waarin je oefent met het toepassen van de aangereikte tips voor gezond en levendig spreken. De feedback die je krijgt probeer je vervolgens onmiddellijk uit, zodat begrijpen ook ervaren wordt.

De workshop van 3,5 uur wordt in kleine werkgroepen (maximaal 8 pers.) gegeven en is individueel en praktijkgericht. **Je moet jezelf inschrijven voor de workshop op de datum die voor jou het beste uitkomt.** De workshops worden niet aangeboden op de reguliere collegedag, maar op maandag, woensdag of vrijdag. Kijk in het rooster voor de aangeboden data en geef je via het aanmeldformulier op voor een dag naar keuze. **Hoe je je voor moet bereiden voor de workshop staat beschreven onder punt 7. Lees dit goed door, want je haalt het meeste uit deze workshop als goed bent voorbereid.**

Individuele ondersteuning

Naast het werkcollege en de verplichte workshop is het mogelijk om individuele begeleiding te krijgen van een van de twee logopedisten, bijvoorbeeld als je merkt dat je stem te zwaar belast wordt op je stage of dat je het lastig vindt de aandacht van je leerlingen vast te houden als je spreekt. Je kan zelf een afspraak maken of geadviseerd worden om een individuele afspraak te maken door je vakdidacticus, stagebegeleider of door de logopedistes zelf (na de verplichte workshop). Er zijn een aantal dagdelen ingepland waar individuele afspraken mogelijk zijn. Het is ook mogelijk een online afspraak te maken. Stuur een email aan degene met wie je wilt afspreken: Alet Wildmann

(A.Wildmann@uva.nl) of Edith Taal (e.m.m.taal@uva.nl). De individuele afspraak duurt zo'n 45-60 minuten. Het kan handig zijn een korte opname van jezelf voor de klas bij de hand te hebben, zodat je de werkpraktijk kan delen en daar feedback op kunt krijgen.

Verdiepende workshop: 'Storytelling: de kracht van verhalen vertellen in het onderwijs'

De verdiepende workshop 'Storytelling: de kracht van verhalen vertellen in het onderwijs' is facultatief. De workshop gaat dieper in op de specifieke elementen van storytelling, de effecten ervan op de luisteraar en hoe je dit kunt verweven in je manier van lesgeven. Hoe vertel je beeldend en zinnenprikkelend, zodat de leerlingen aan je lippen blijven hangen en ze de lesstof beter op kunnen nemen? Deze workshop is vooral praktisch gericht en wordt twee keer aangeboden aan het einde van het semester. De groepsgrootte is beperkt. Als je deze workshop wilt volgen, kan je je opgeven via het Onderwijsbureau van POW (info-pow-fmg@uva.nl).

4. Rooster

1. Hoor-/werkcolleges Professioneel Spreken

Het hoor-/werkcollege Professioneel Spreken vindt plaats tijdens het eerste blok van je studie. Je volgt dit werkcollege in teamverband. Afhankelijk van in welk team je zit, volg je dit college op:

- **Dinsdag 8 maart**
 - 11.00 – 12.30: **Team 1** (Arabisch, Duits, Engels, Klassieke Talen, Nederlands, Spaans) – dit college is geroosterd tijdens het reguliere werkcollege van PAD A – dat college is dus verplaatst naar de middag, om 15-16.30 uur.
 - 11.00 – 12.30: **Team 2** (Informatica, Natuurkunde, Scheikunde, Wiskunde) – dit college is geroosterd tijdens het reguliere werkcollege van PAD A – dat college is dus verplaatst naar de middag, om 15-16.30 uur.
 - 15.00 – 16.30: **Team 3** (Algemene economie, Geschiedenis, Godsdienst, Kunstgeschiedenis, Maatschappijleer).
 - 15.00 – 16.30: **Team 4** (Aardrijkskunde, Bedrijfseconomie, Biologie).

- **Dinsdag 15 maart**
 - 15.00 – 16.30: **Team 5** (Educatieve Masterstudenten).

2. Rooster workshop 'Expressief en krachtig spreken'

De verplichte workshop 'Expressief en krachtig spreken' wordt aangeboden op:

Week 15

- Maandag 11 april, 9.30 – 13.00 uur – Alet Wildmann
- Maandag 11 april, 13.30 – 17.00 uur – Alet Wildmann
- Woensdag 13 april, 9.30 – 13.00 uur – Edith Taal
- Woensdag 13 april, 13.30 – 17.00 uur – Edith Taal

Week 16

- Woensdag 20 april, 9.30 – 13.00 uur – Edith Taal
- Vrijdag 22 april, 13.30 – 17.00 uur – Alet Wildmann

Week 19

- Woensdag 11 mei, 9.30 - 13.30 uur - Edith Taal
- Woensdag 11 mei, 13.30 – 17.00 uur - Edith Taal
- Vrijdag 13 mei, 9.30 – 13.00 uur – Alet Wildmann
- Vrijdag 13 mei, 13.30 – 17.00 uur – Alet Wildmann

Week 20

- Woensdag 18 mei, 9.30 - 13.30 uur - Edith Taal
- Vrijdag 20 mei, 9.30 – 13.00 uur – Alet Wildmann

Week 48

- Maandag 30 mei, 9.30 – 13.00 uur – Alet Wildmann
- Maandag 30 mei, 13.30 – 17.00 uur – Alet Wildmann
- Woensdag 1 juni, 13.30 – 17.00 uur – Edith Taal

De workshops worden in kleine werkgroepen aangeboden (maximaal 8 personen) en vol is vol. Zorg dus dat je je op tijd opgeeft voor de workshop, zeker als je maar op een paar dagen beschikbaar bent. Op de Canvaspagina van Onderwijspraktijk B zal binnenkort een link geplaatst worden naar het aanmeldformulier. Mocht je je hebben opgegeven voor een workshop maar alsnog verhinderd zijn, geef dit dan alsjeblieft door aan de Onderwijsadministratie. [De locaties vind je op het UvA-rooster \(rooster.uva.nl\) onder 'Onderwijspraktijk B'.](#)

3. Individuele afspraken

Er zijn een aantal momenten gereserveerd voor individuele afspraken:

- Woensdag 20 april, 13.30 – 17.00 uur – Edith Taal
- Vrijdag 22 april, 9.30 – 13.00 uur – Alet Wildmann
- Woensdag 18 mei, 13.30 – 17.00 uur – Edith Taal
- Vrijdag 20 mei, 13.30 – 17.00 uur – Alet Wildmann

Als je een individuele afspraak wilt maken met een van de logopedistes, stuur dan een email aan de betreffende docent Alet Wildmann (A.Wildmann@uva.nl) of Edith Taal (E.m.m.taal@uva.nl)

4. Rooster keuzeworkshop

De facultatieve workshop 'Storytelling: de kracht van verhalen vertellen in het onderwijs' wordt aangeboden op:

- **28 juni 2022** van 10.00-12.30 uur of 13.00-15.30 uur.

Als je je wilt opgeven voor deze workshop, geef je dan op bij het Onderwijsbureau.

5. Toetsing

Professioneel Spreken bestaat uit het verplichte hoor-/werkcollege en de verplichte workshop. Het onderdeel 'Professioneel Spreken' wordt afgesloten met een AVV (aan voorwaarden voldaan). Je hebt aan de voorwaarden voldaan als je actief hebt deelgenomen aan de workshop 'Expressief en krachtig spreken'. Het cijfer wordt niet apart in SIS geregistreerd, maar als deelcijfer onder het vak 'Onderwijspraktijk B' (al volg je het onderwijs dus verspreid over blok 1 en blok 2).

Vrijstelling voor de verplichte workshop 'Expressief en krachtig spreken'

Alle studenten moeten het hoor-/werkcollege Professioneel Spreken volgen. Studenten met veel ervaring op het gebied van Professioneel Spreken kunnen in overleg met de docenten van Professioneel Spreken na het hoor-/werkcollege vrijgesteld worden van de verplichte workshop 'Expressief en krachtig spreken'. Stuur je motivatie voor vrijstelling naar de coördinator Alet Wildmann (A.Wildmann@uva.nl), zodat ze kan beoordelen of je vrijstelling kunt krijgen voor de verplichte workshop.

6. Voorbereiding workshop 'Expressief en krachtig spreken'

Om voor jezelf het meeste uit de workshop 'Expressief en krachtig spreken' te halen, verzoeken wij je om je als volgt voor te bereiden op de workshop. De genoemde documenten hoeft je niet van te voren in te leveren bij de docenten, maar neem je mee naar de workshop:

1. Feedback stagebegeleider

Vraag feedback aan je stagebegeleider betreffende je verbale- en non-verbale communicatie. Geef een korte beschrijving van deze feedback.

2. Zelfanalyse en verdere ontwikkeling

Maak een zelfanalyse (maximaal één A4) naar aanleiding van een video opname wat betreft je spreekgedrag en communicatie voor de klas, waarbij je antwoord geeft op de volgende vragen:

- a. Wat zijn mijn sterke/zwakke punten?
- b. In hoeverre komt mijn zelfbeeld overeen met de observaties van mijn stagebegeleider?

NB als je hier zelf behoefte aan hebt, kun je deze opname meenemen naar de workshop.

3. Miniles

Tijdens de workshop vragen we je een fragment van een les van ongeveer 3 minuten te geven. Bereid dit goed voor.

7. Literatuur & materiaal

Op de Canvaspagina van *Onderwijspraktijk A en B* staat een map getiteld 'Professioneel Spreken'. Hier vind je oefenmateriaal voor eigen stemgebruik en presentatievaardigheden. Studenten worden daarnaast het volgende boek aangeraden (maar is niet verplicht):

- Dinger, T., Smit, M., Winkelman, C. (2008), *Expressiever en gemakkelijker spreken*. Bussum: Coutinho

Dit praktische boek wordt met name aangeraden als je denkt dat je gezonder en/of expressiever zou kunnen spreken.